

Det humanistiske fakultet

Referanse

2011/1408-STT

Dato

14.03.2011

Utdanningsmelding for 2010 - FoF

Vedlagt ligger FoF sin utdanningsmelding for 2010.

Vi beklager at den ble noen dager forsinket. Dette skyldes en grov og tåpelig feil fra vår side som også har medført at fakultetet har fått de øvrige meldingene for sent.

Meldingen ble drøftet og vedtatt i instituttrådet den 10. mars d.å.

Vigdis SongeMøller
instituttleder

Steinar Thunestvedt
administrasjonssjef

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Institutt for filosofi og
førstesemesterstudier
Telefon 55 58 23 82
Telefaks 55 58 96 51
fof@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Sydnesplass 12-13
Bergen

Saksbehandler
Steinar Thunestvedt
55582384

Utdanningsmelding for 2010

*Institutt for Filosofi og førstesemesterstudier, FoF
Universitetet i Bergen*

I. Generell omtale av studietilbudet ved instituttet

Fagtudiet

FoF har i dag tre studieprogrammer:

Masterprogram i filosofi, med studieretninger i filosofi og i idéhistorie (MAHF-FILO)

Bachelorprogram i filosofi og idéhistorie (BAHF-FILO)

Årsstudium i filosofi (ÅR-FILO)

Bachelorprogrammet i idéfag (BAHF-IDE) ble nedlagt høsten 2007, men inngår i flere rapporter da det fortsatt er et par studenter igjen på programmet. Dette gir en del misvisende tall i statistikkene.

Ex.phil.

Examen philosophicum undervises i all hovedsak i høstsemesteret. Det tilbys på høsten forelesninger og seminargrupper ved alle seks fakulteter, samt en engelskvariant.

(Forelesningene er også åpne for studentene ved skoleeksamen.) Seminarmodellen organiseres slik den har vært gjennom sine ti første år – hvor hovedfokuset er på studentenes utarbeidelse av individuelle seminaroppgaver med faglig-pedagogisk veiledning fra seminarleder, og hvor studentene for øvrig må oppfylle en rekke arbeidskrav for å få seminaroppgavene vurdert – med unntak av at vi høsten 2010 opererte med en justert veiledningsordning i andre emnedel.

På våren undervises ex.phil. på utvalgte fakultetsvarianter. Våren 2010 ble det tilbudt én seminargruppe ved HF og én ved SV, med tilhørende forelesningsrekker. Inneværende vårsemester undervises det kun ved HF, mens det neste studieår vil bli undervist også ved MN for programstudentene i biologi.

Akademisk skriving

Førstesemesteremnet Akademisk skriving er obligatorisk og gir 10 studiepoeng.

Undervisningen gis i form av fem samlinger ledet av en seminarleder. Studentene skriver i løpet av kurset en analyse av en akademisk tekst. To utkast kommenteres skriftlig av seminarleder på UiBs elektroniske innleveringssystem Kark før teksten til slutt leveres som eksamensbesvarelse.

II. Kvalitativ omtale studie- og studentstatistikk

Masternivå

Vi har hatt et noe varierende *søkertall til masterprogrammet*. Antall møtte har gått opp og ned (2008: 11, 2009:17 og 2010: 7). I og med at vi nå har et eget bachelorprogram i filosofi, vil det være lettere å arbeide aktivt for å øke antall studenter som søker opptak til masterstudiet, noe vi vil satse sterkt på fremover.

Antall registrerte studenter viser en økning, noe som kan henge sammen med at vi hadde mange nye studenter i 2009. Samtidig har vi i perioder flere masterstudenter som studerer på deltid. I tillegg kommer permisjoner. Dette er faktorer som ikke kommer frem i statistikkene og som gjør tallene forholdsvis upresise.

Karakterstatistikken viser at relativt mange filosofistudenter får A, særlig på selve masteroppgaven (7 av 8 studenter som leverte i 2010). Vi ser ikke bort fra at vi er for lite restriktive med å gi A på masteroppgaven og vil se nærmere på dette forholdet.

FoF *uteksaminerte* 8 mastergradsstudenter i 2010.

Bachelornivå

Reduksjonen i *antall emner* skyldes at FoF primært ønsker egne emnekoder på filosofiemner som er rettet mot både egne og studenter fra andre programmer.

Tema som trekker færre studenter, og som samtidig primært er rettet mot våre egne filosofistudenter, ønsker vi å tilby under våre åpne emnekoder (FIL211, FIL212, FIL213, FIL214, FIL301, FIL302 og FIL303). Dette for å ha et fleksibelt system som best mulig kan tilpasses lærernes forskningsområder og således sikre at den forskningsbaserte undervisningen blir ivarettatt. Dette er også noe som understrekes som positivt i programsensorrapporten. Hvilke tema som undervises det enkelte semester, blir lagt inn i emnebeskrivelsene i god tid før semesterstart for å gi studentene oversikt over hvilke tema de kan velge mellom. Noen tema tilbys bare på 200-nivå, noen bare på 300-nivå og noen på både 200- og 300-nivå.

FoF har i tillegg egne emnekoder på emner som inngår som obligatoriske i andre studieprogrammer. Dette gjelder *FIL105 Innføring i sinnsfilosofi*, *LOG101 Gyldighet og konsistens i setnings- og predikatlogikk* (som begge inngår i Ba-program i kognitiv vitenskap) og *KVIK205* (som inngår i spesialiseringen i filosofi i Ba-program i kjønnsstudier).

Vi har også noen emner hvor vi har en 10-studiepoengsvariant og en 15-studiepoengsvariant, men hvor undervisningen for de to variantene er den samme. Dette for at både studenter som tar 10-studiepoengsemner og studenter som tar 15-studiepoengsemner skal kunne innpasse emnene i sine respektive studieløp. Variasjonen mellom 10- og 15-studiepoengsvariantene er knyttet til pensumomfang, obligatoriske aktiviteter og evt. vurderingsform.

FoF tilbyr *undervisning på engelsk*. Denne undervisningen tilbys som åpne emner. Emnebeskrivelsene foreligger både på nynorsk og engelsk. Vi legger inn i emnebeskrivelsene hvilke tema som undervises i de ulike semestrene og angir hvilke av disse som blir undervist på engelsk. Dette er et viktig poeng som ikke fremgår av emneoversikten.

Økningen i *antall registrerte studenter* henger sammen med innføringen av BAHF-FILO.

Karakterstatistikken viser at karakterene på IDH-emnene er godt fordelt på karakterskalaen, med flest studenter på C. Dette gjelder langt på vei også filosofiemnene på 100- og 200-nivå, selv om nivået her ligger et lite hakk høyere enn på idéhistorie. Dette stemmer med godt overens med lærernes opplevelse av at studenter som tar spesialisering i filosofi, jevnt over er teoretisk sterke.

Et interessant poeng for FoFs del når det gjelder *karakterstatistikken* er å se hvilke programmer studentene som tar IDH-emner, er på (særlig siden det bare er et par studenter igjen på det nedlagte Idéfagsprogrammet som emnene er knyttet til i tabellen). Det kommer tydelig frem at IDH-emnene, og da særlig *IDH201 Politisk idéhistorie*, trekker til seg studenter fra forskjellige SV- men også HF-programmer. I inneværende semester har vi også studenter fra BAHF-FILO på idéhistorieemnene.

Vi hadde 40 *plasser* på BAHF-FILO og 49 studenter som møtte høstsemesteret 2010.

Videreutdanning

To nye emner er opprettet siden 2009. Det ene er NOIN625, som ble opprettet i samarbeid med UDI Regionkontor Vest og Hero Norge. Det andre emnet er DIDAFIL2 i tilknytning til at filosofi nå er blitt et undervisningsfag i skolen og gir opptak til PPU ved UiB.

Årsstudier

Nedgangen i *antall søkere* til årsstudiet i filosofi regner vi med i all hovedsak skyldes at vi nå har fått et eget bachelorprogram i filosofi og idéhistorie. Ser vi søknaden til de to studiene under ett, underbygger det en slik tolkning.

Årsstudentene som ble tatt opp gjennom Samordna opptak (SO) 2010, har oppstart først i inneværende semester (vårsemesteret 2011). Dette innebærer at antall møtte på studiet i 2010 ikke er et reelt tall.

Antall registrerte studenter på årsstudiet vil være misvisende av samme grunner som skissert over.

Kommentarer som gjelder flere nivåer

På bakgrunn av søkertallene til henholdsvis ÅR-FILO (20 plasser og 15 primærsøkere) og BA-FILO (40 plasser og 64 primærsøkere), er det ønskelig å øke kvoten til bachelorprogrammet og redusere kvoten til årsstudiet tilsvarende ved neste opptaksrunde i SO.

Gjennomføring i henhold til utdanningsplan kommenterer vi ikke, da vi alle vet at dette er tall som kan manipuleres og som i like stor grad viser til diverse feil i utdanningsplanene til studentene. Årsakene til dette kan være mange.

Studiepoeng per student er økende igjen etter et svært dårlig år i 2009. Ut fra tilbakemeldinger fra lærerne på 100-emnene i inneværende semester har vi håp om at økningen vil fortsette også i 2011.

Når det gjelder internasjonalisering, har vi hatt en nedgang i antall utreisende studenter. Vi har ikke noen sikker forklaring på hvorfor, men ser at vi klart har et forbedringspotensiale både når det gjelder å synliggjøre utvekslingstilbudet og når det gjelder å oppfordre studentene til å reise ut.

Ex.phil.

Siden de aller fleste studentene tar ex.phil. i høstsemesteret, konsentrerer vi oss om statistikken for høsten 2010. Dette semesteret var av økonomiske årsaker første gang vi ikke kunne tilby seminarmodellen til alle studentene som ønsket det (hvilket er beklagelig, siden det ikke ville vært snakk om store tilførsler av midler for å klare dette). Av ca. 2400 oppmeldte var det 74% (mot normalt godt over 80%) som fulgte seminarmodellen, 26% skoleeksamen. Total snittkarakter er C, og slik er det også ved de fleste fakultetsvariantene, også innad i emnedelene ("alfa" og "beta"). Det er ellers relativt god karakterspredning på skalaen. Samlet strykprosent ved ex.phil. høsten 2010 var 6 % (DBH); en svak oppgang fra 2009, ikke uventet siden det var flere kandidater ved skoleeksamen enn tidligere. Når det for øvrig gjelder gjennomføring, kan vi se en positiv tendens til at det er færre studenter ved seminarmodellen som faller fra underveis.

Akademisk skriving

Akademisk skriving undervises både høst og vår. 95 % av studentmassen gjennomfører kurset i løpet av høstsemesteret.

Det reelle antallet studenter på Akademisk skriving er alltid et definisjonsspørsmål. Antall påmeldte overstiger alltid det antallet som møter på samlingene. Det kan være naturlig å gå ut fra det antallet studenter som leverer 1. utkast, og høsten 2010 var det 529 studenter. Med andre ord har vi underveis hatt et frafall av 19 studenter. For 10 av disse er grunnen til at de ikke leverte eksamen at de ikke fikk godkjent utkast. For de resterende 9 studentene er det andre, ukjente grunner til frafallet. Av de 510 som gjennomførte fikk bare 2 studenter F (stryk). Dette er en strykprosent på 0,4%.

Det er ingen vesentlige endringer i frafall og studiegjennomføring høsten 2010 i forhold til høsten 2009.

III. Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer:

a) Utarbeidelse av læringsutbyttebeskrivelser i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket

Fagstudiet

Hele lærerstaben ved FoF har deltatt i revidering og forbedringer av læringsutbyttebeskrivelsene på emnene våre i 2010. Vi arbeider nå med revideringer av læringsutbyttebeskrivelsene på programnivå. Sentralt i dette arbeidet vil være å vise studiets relevans både for videre akademisk karriere og for arbeidslivet utenfor universitets og høyskolesektoren.

Ex.phil.

Arbeidet med revidering av emnebeskrivelsene startet i 2010 (bl.a. ved HF-varianten hvor koordinatorene har jobbet med samkjøring av beskrivelsene for de fire førstesemesteremnene), men begrenset seg da stort sett til å kartlegge og avklare hvordan de nye NOKUT-kravene skal forstås og anvendes. Alle 13 emnebeskrivelser ved ex.phil. vil bli revidert i løpet av 2011. Instituttet har oppnevnt emneansvarlige for de seks forskjellige

fakultetsvariantene, og en første viktig oppgave for disse vil være å levere faglig-pedagogiske bidrag til emnebeskrivelsene. Det vil bli lagt vekt på å utarbeide beskrivelser som er informative overfor både studentene selv og fagmiljøene de skal videre til.

Akademisk skriving

Akademisk skriving samkjører utarbeidelsen av nye læringsubyttebeskrivelser med ex.phil. Faglig koordinator for Akademisk skriving har ansvaret for dette arbeidet, og fristen for å levere emnebeskrivelser er medio desember 2011.

b) Læringsmiljø

Fagstudiet

Vi har i flere år arbeidet aktivt for å skape et best mulig læringsmiljø for våre studenter. At vi i 2010 fikk læringsmiljøprisen tar vi som et tegn på at vi langt på vei har lyktes godt i dette arbeidet.

Vi har i denne sammenheng stor tro på faglig-sosiale arrangementer. Dette får vi også gode tilbakemeldinger på fra våre studenter. Det at de har valgt å bruke mesteparten av prispengene på å starte filosofikaféen *Hybris* er ett av flere tegn på dette. Studentene arrangerer også faglig-sosiale samlinger hvor både bachelor- og masterstudenter inviteres til å holde innlegg og delta.

Andre ting som bidrar til et godt læringsmiljø er vårt årlige Durham-seminar og Athen-kurset (omtalt i fjorårets melding). Våre kvinnelige filosofistudenter, både på bachelor- og masternivå, er invitert til å være med i Bergensnettverket for kvinner i filosofi. Nettverket har i dag 53 medlemmer. Dette bidrar også til at uteksaminerte kvinnelige masterstudenter opprettholder kontakten med fagmiljøet også etter avlagt eksamen.

Vi har også planer om å etablere kontakt med tidligere uteksaminerte masterstudenter av begge kjønn. Vi vil blant annet be dem om å skrive noen ord om hva de gjør i dag og hvordan filosofistudiet har hatt betydning for deres nåværende virke. Vi har også planer om å lage en nettside hvor denne presentasjonen blir tilgjengelig for alle interesserte. Ideelt sett ønsker vi også å få til en møteplass for gamle og nye studenter, for eksempel gjennom årlige samlinger. Hva vi klarer å få til av dette, avhenger naturligvis av ressursituasjonen på instituttet (både bemannings- og pengemessig sett).

Instituttleder har jevnlige møter med fagutvalget i filosofi for å sikre en god kommunikasjon mellom lærere og studenter. I vår nyhetsavis, FoF-bulltinen, har studentene en egen fast spalte.

Vi vil også peke på samlokalisering av masterstudenter og ansatte som et viktig bidrag til bedre læringsmiljø. Vi har allerede tatt initiativ til at også våre bachelorstudenter skal få plass på Sydnesplassen 12-13 for ytterligere å kunne forbedre integreringen. Det at masterstudentene har en egen kjøkkenkrok og sofaavdeling utenfor lesesalen, er også av stor betydning. De valgte da også å bruke noe av pengene fra læringsmiljøprisen på diverse utstyr til kjøkkenet.

Integreringen av studenter på bachelornivå er blitt langt lettere etter at vi fikk vårt eget bachelorprogram.

Ex.phil.

Som hovedregel plasseres studenter ved samme program i tilhørende seminargrupper. Dette gjøres både av hensyn til timeplanlegging ved fakultetene og for å skape "kullfølelse" blant studentene.

I fjor ble slik gruppeplassering bare delvis praktisert ved HF-varianten (for lektorstudenter, russiskstudenter, samt studenter på musikkterapi), men i større grad ved de andre fakultetsvariantene. At ikke HF plasserte sine studenter etter programtilhørighet, var først og fremst begrunnet i kuttet i antall seminargrupper. Av den grunn ble det bestemt at den mest rettfærdige påmeldingen ville være søknad i StudenWeb, der studenten selv kunne føre opp tre prioriterte gruppevalg. Å knytte dette opp også mot programtilhørighet ble rett og slett for komplisert. Til høsten vil vi muligens kjøre gruppeplassering etter programtilhørighet igjen også ved HF-fakultetet, men da med en form for forhåndspåmelding slik vi gjorde det i 2009.

Også av hensyn til effektiv utnytting av ressursene er det en del studenter som må plasseres i grupper som hovedsaklig består av studenter fra andre programmer enn deres eget. Dette synes i liten grad å oppleves som et problem fra studentenes side; i tillegg pekes det tidvis fra seminarledernes på at endel grupper ville nyte godt av å være mer heterogene enn programplasseringen gjør dem.

Under denne overskriften kan det også nevnes at lagarbeid mellom seminarlederne er en viktig forutsetning for studentenes opplevelse av et uniformt opplegg. Lagarbeid er blitt en naturlig måte å organisere arbeidet ved seminarmodellen på. Likevel er det nok fremdeles behov for å styrke denne dimensjonen av arbeidet, slik at seminarlederne jevnt over har en felles oppfatning av hva og hvordan det skal undervises. Ett ledd i et slikt arbeid vil være opprettelsen av et faglig-pedagogisk forum; mer om dette under punkt c).

Når det gjelder de fysiske rammevilkårene er det hovedsaklig to ting vi ønsker å anføre: Det er generelt sett for få undervisningsrom som egner seg godt (selv om her er variasjoner) til såpass store grupper (24 studenter) som vi opererer med ved seminarmodellen. Av hensyn til det faglig-pedagogiske tilbudet, har vi derfor liten mulighet til å "overbooke" gruppene, særlig når frafallet også er lavere enn tidligere.

På Studentsentret opplever vi stadig at skiljedørene mellom rommene ikke er lukket igjen når vi skal ha undervisning der. Disse dørene er for store og tunge til at underviser selv kan lukke dem. Problemet er tatt opp overfor Driften gjentatte ganger.

Akademisk skriving

Undervisningslokaler: Om høsten har Akademisk skriving mellom 450 og 600 studenter, og seminarundervisningen foregår på Sydneshaugen skole. Noen av de undervisningsrommene vi bruker, er egnet, andre er ikke store nok til grupper på opptil 33 studenter. Standarden på IKT-utstyret er noe varierende.

c) Kobling mellom undervisning og forskning

Fagstudiet

Forskningsbasert undervisning står sentralt for oss, særlig på 200- og 300-nivå hvor vi så langt det lar seg gjøre, tilbyr undervisning innen tema/områder som de aktuelle lærere også driver forskning innen. Som tidligere nevnt er dette langt på vei muliggjort gjennom det vi omtaler som åpne emner. På 200-nivå har vi tidligere omtalt emnene som "Særemne i filosofi", men får fra høsten 2011 emnetittelen "Valgemne i filosofi".

På våre årlige Durham-seminarer deltar våre masterstudenter sammen med PhD-studenter fra Durham. Tidvis har vi også med noen av våre egne PhD-kandidater. I forbindelse med reorganiseringen av forskningsgruppene som nå pågår, legges det stor vekt på bedre integrering av masterstudenter i gruppene. Motivet vårt er at studentene skal trekkes mer med i den aktive forskningen ved instituttet.

Vi har også satt fokus på filosofifagets relevans for ulike samfunnsmessige problemstillinger, både nr det gjelder undervisning og forskning. Dette synliggjøres blant annet via NOIN-emnene våre. Disse er samlet under overskriften "Norge som innvandringsland", og vi får gjennom dette vist filosofifagets relevans for noen av de mest sentrale problemstillingene i vår tid. Kriminalomsorgen region vest finansierer et dr.gradsprosjekt knyttet til filosofiske samtaler med fengselsinnsatte. Vedkommende som er tildelt prosjektet, arbeider 50% som filosof i et av våre fengsler og 50% som dr.gradsstipendiat. I tillegg har en ansatt innen pedagogikk gjennom et dr.gradsprosjekt vist hvordan filosofifaget kan anvendes i studiet av ulike faktorer som påvirker elevers skolehverdag.

Ex.phil

Ex.phil.s status som "forskningsbasert" emne er uklar. Likevel er det åpenbart at det er behov for stadig videreutvikling både faglig og pedagogisk. Dette er en viktig motivasjon bak instituttets oppnevning av emneansvarlige ved de enkelte fakultetsvariantene.

Konsentrasjonen av undervisning om høsten har ledet til at svært få er involvert ved ex.phil. i vårsemesteret, og dette har gjort det vanskelig å få til noe kontinuerlig utviklingsarbeid. Instituttets initiativ vil imidlertid sikre muligheten for at det kan arbeides med utvikling over hele året i større grad enn før. Slik går det an å si at ex.phil. er på vei over fra en "driftingsfase" til en ny "utviklingsfase".

Fra undervisningsstaben har det også vært ytre ønske om å få istand et faglig-pedagogisk forum. For etpar år siden ble det tatt initiativ til et slikt for undervisningsstaben (da med fokus på de beta-delene som opererer med logikk-pensum). Dette resulterte i at det i 2010 ble utgitt en antologi i instituttets skriftserie med bidrag fra disse samlingene. Et slikt forum vil det innværende år jobbes videre med, med tanke på å etablere et fast forum for diskusjon og erfaringsutveksling. En del av de involverte i det nevnte forumet er også involvert i planleggingen av en forskningsgruppe (jvf. omtale under Akademisk skriving).

Akademisk skriving

Miljøet rundt førstesemesteremnet Akademisk skriving har over flere år hatt en forskningsinteresse knyttet til praktisk argumentasjon og retorikk. Våren 2010 startet en lesegruppe i tilknytning til emnet, og høsten 2010 ble *Forum for Akademisk skriving* opprettet for å ha en paraply for all den delen av virksomheten som ikke er direkte knyttet til drifting av førstesemesteremnet Akademisk skriving. I forbindelse med reorganiseringen av forskergrupper på FOF går *Forum for akademisk skriving* nå sammen med blant annet *Retorisk forum* og søker om å opprette en forskergruppe i "Retorikk og filosofi".

I tillegg til å drive med forskning er *Forum for Akademisk skriving* tenkt å skulle være et sted som tilbyr skriveundervisning på alle nivåer av utdanningen både internt ved UiB og ved andre institusjoner. Lærerkrefter har over en årrekke tilbudt en rekke slike kurs. For mer informasjon se: <http://www.uib.no/fof/ressurser/forum-for-akademisk-skriving>

I samarbeid med seksjon for utdanningsvitenskap arrangerte faglig koordinator for Akademisk skriving 7. og 8. oktober 2010 den internasjonale konferansen "Academic writing from bachelor to PhD".

d) Oppfølging av evalueringer og utvikling av studiene

Fagstudiet

FoF arbeider kontinuerlig med å forbedre tilbudet på både på bachelor- og masternivå. Dette arbeidet er blitt enklere etter at vi fikk vårt eget bachelorprogram, i og med at vi nå har langt bedre oversikt over studentene våre. Ikke minst er det en stor forbedring at vi kan nå dem som gruppe via Mi side. I og med at inneværende semester er første semester BAHF-FILO-studentene tar fagemner, er det vanskelig å si noe om studiegjennomføring ennå, men vi har planer om å gjøre evalueringer gjennom hele studieløpet til denne studentgruppen. Vi starter med midtveisevaluering av FIL111 og FIL112 i nærmeste fremtid.

Fra før har vi gode evalueringsresultater på FIL111 og FIL112, som begge ser ut til å fungere svært bra. FIL113 har fungert langt dårligere. Vi har derfor bestemt oss for å legge ned FIL113 *Innføring i samtidsfilosofi* og gjeninnføre FIL103 *Logikk, språk og vitenskapsfilosofi*. De to første delkomponentene i FIL103 inngikk også i FIL113, som langt på vei var en sammenslåing av FIL103 og FIL104 *Perspektiver i samtidsfilosofien*. FIL113 bar nok derfor langt på vei preg av å være en kompromissløsning. Studentene ga da også tilbakemeldinger om at de opplevde emnet ganske usammenhengende og fragmentert. I og med at de fleste av våre 200-emner, inkludert temaene på de åpne emnene, er innen samtidsfilosofien, samtidig som flere har etterlyst større fokus på vitenskapsfilosofi, har vi altså besluttet å gjeninnføre FIL103.

Vi har gode erfaringer med obligatoriske aktiviteter på FIL111 og FIL112, noe som sikrer at studentene arbeider med studiene gjennom hele semesteret. Det ser ut til at dette er særlig viktig på de første fagemnene studentene tar, mens behovet for obligatoriske aktiviteter avtar utover i studiet.

I studieveiledningen er vi opptatt av å informere våre bachelorstudenter om ulike utdanningsveier. Masterutdanningen er nok fortsatt den viktigste, men vi ser også at det for mange kan være fornuftig å satse på større faglig bredde, for eksempel ved å ta en ekstra bachelorgrad. I og med at 90 studiepoeng kan være felles i to ba-grader, vil dette ofte innebære at studentene kan klare dette på halvannet i stedet for tre år.

Vi har registrert en økende interesse for læreryrket blant våre studenter etter at filosofi har kommet sterkere inn i skolen. At filosofi kvalifiserer for opptak til PPU virker også motiverende. For studenter som satser på læreryrket, gjelder det å komme frem til relevant undervisningsfag ved siden av filosofi. Vi oppfordrer dem gjerne til å ta språkfag eller mat.nat.-fag for å få en sterk undervisningskompetanse i skoleverket. Flere filosofistudenter tar da også mat.nat.-fag som de 60 "frie" studiepoengene i graden.

Vi har hatt flere skolebesøk fra elever som tar "Historie og filosofi" på videregående. Et par av disse har vært i regi av noen av våre uteksaminerte studenter som nå tar PPU. Dette har vært inspirerende både for elevene og for våre lærere som har deltatt. Det bidrar også til at instituttet får et bedre innblikk i hvordan videregående skole fungerer, noe vi tar med oss både i forbindelse med studentrekruttering og utforming av form og innhold i emnene våre. Instituttet ser et klart behov for å sette av ressurser til en videreutvikling av fagdidaktikkemnene våre DIDAFIL 1 og 2.

Instituttet har også en representant i RLE-faggruppen i UH-nett Vest og vi jobber med å få filosofi sterkere representert både i RLE-faget i grunnskolen og i RE-faget på videregående. Ved UiO gir for øvrig 60 studiepoeng i filosofi opptak til PPU innen RLE-faget (det samme gjør 60 studiepoeng innen et av fagene kristendom, idéhistorie, teologi, livssynskunnskap, religionshistorie eller religionsvitenskap). Ved UiB er det bare religionsvitenskap som gir opptak til PPU i RLE-faget.

FoF har to emner som bidrar til UiBs satsningsområde "Demokrati og rettsstat", IDH201 *Politisk idéhistorie* og FIL225 *Moderne politisk teori*. Begge emnene annonseres for studenter på ulike fag og fakultet. Høsten 2010 avla 51 studenter eksamen i IDH201, en økning på 20 studenter fra høsten 2009. Dette er for tiden det emnet som trekker flest studenter av samtlige emner på bachelornivå. Oppmeldingstallene for FIL225 inneværende semester indikerer også en økning i studenttallet her. Dette regner vi med skyldes at vi har brukt flere ressurser på markedsføring av emnet enn tidligere.

Vi har gjort en del arbeid i forbindelse med utvekslingsavtalene vi har innen Erasmusprogrammet. Vi har også opprettet et par nye avtaler for våre idéhistoriestudenter. I dette arbeidet anser vi det som viktig at avtalene omfatter både student- og lærerutveksling. Dette for best mulig å sikre at alle våre utvekslingsavtaler har basis i fagmiljøets kontakter ved andre universiteter.

Vi jobber også for å få til utvekslingsavtaler med USA. Flere av våre vitenskapelig ansatte som har god kontakt med aktuelle universitet, er i ferd med å utforme en søknad om prosjektmidler via SiU innen fristen 6. april i år.

Vi vil, som allerede nevnt, videre med å motivere våre studenter til å reise ut i løpet av studietiden, både gjennom en bedre synliggjøring av tilbudet vi har og gjennom at lærere i større grad oppfordrer studentene til å reise ut. Bl.a. vil vi vurdere et årlig halvdagsseminar om internasjonalsisering spesifikt for våre studenter.

Instituttet tilstreber å tilby minst to emner som undervises på engelsk per semester.

Exphil

Instituttet utfører årvisse evalueringer blant både studenter og undervisningsstab. Når det gjelder studentevalueringen av høsten 2010, er det verdt å merke seg at en klar overvekt av studentene er enten fornøyd eller meget godt fornøyd med seminarmodellen av ex.phil., mens det kanskje naturlig er færre ved skoleeksamen som melder dette. En klar tilbakemelding fra de skoleeksamensstudentene som ikke fikk plass ved seminarmodellen, er at de finner dette meget uheldig.

Som et resultat av budsjettet for 2010 satte instituttet ned en komité med mandat å foreslå en justert seminarmodell som skulle avkreve den enkelte ansatte å undervise seks istedenfor fem kurs. Dette ble hovedsaklig oppnådd ved en justering av veiledningsopplegget i andre emnedel: Man valgte å opprettholde en klokketimes tilbakemelding på skriftlig utkast i første emnedel, mens man i andre emnedel i stedet innførte en halvtimes "spørretime" hvor studentene selv i større grad hadde ansvaret for å forberede spørsmål til veiledning. Slik ble samtidig selvstendighetsdimensjonen styrket. Alt i alt må vi kunne si oss godt fornøyd med denne ordningen. Riktignok var studentene selv mindre fornøyd med spørretimen enn de var med veiledningen i første emnedel (hvilket antagelig er en komparativ evaluering av de to veiledningsordningene), men i) karakternivået ble ikke vesentlig svekket, ii) seminarlederne melder at studentene må jobbe mer selvstendig enn før, og iii) studentene melder fremdeles at skrivingen av seminaroppgaven er det de lærer mest av. (Tendensen er at studentene er mer fornøyd med den individuelle dimensjonen enn med seminarne - som likevel får gode tilbakemeldinger - som igjen oppleves som mer lærerike enn forelesningene.) Det er derfor ingen grunn til at denne ordningen ikke kan videreføres. Vi vurderer likevel et nytt prøveprosjekt i form av gruppeveiledning ved en av fakultetvariantene, for å skaffe oss bredere erfaringsbakgrunn.

Studentevalueringene peker også ut enkelte pensum som mindre vellykkede, og her vil instituttet følge opp ved at de respektive emneansvarlige bes fokusere på dette. Ved JU alfa vil vi arbeide for et nytt pensum, og også ved MO er et nytt pensum under utarbeidelse. Ved MO vil det dessuten til høsten bli prøvet ut et integrert opplegg i form av å slå sammen alfa og beta; man håper med dette å gi studentene med en klarere forståelse av de forskjellige temaenes relevans til faget de studerer. Ved MN vil vi det kommende studieår overføre deler av kursporteføljen til vårsemesteret, da primært for programstudentene i biologi; mer om dette under overskriften "PEK-midler".

Evalueringsmøtene med staben har ellers pekt ut noen områder vi behøver å arbeide mer med. Det er enighet om at studentene får god oppfølging i form av seminarmodellen, men vi behøver å arbeide mer med å skape en balanse mellom oppfølging på den ene siden, og individuelt og selvstendig arbeid på den andre siden. Flere av arbeidskravene ved seminarmodellen vil derfor bli tatt opp til diskusjon med de emneansvarlige våren 2011, med sikte på å justere disse. I et nøtteskall kan man antakelig si at mens studentene legger god innsats i seminaroppgavene sine (arbeidet de gjør "i dybden" av pensum), bør det arbeides mer med sikring av breddedimensjonen.

Akademisk skriving

Høsten 2010 ble det gjennomført to evalueringer av Akademisk skriving; en studentevaluering og en seminarlederevaluering. I tillegg ble det arrangert et evalueringsseminar for seminarlederne på Studentsenteret 22. oktober. Begge de skriftlige evalueringen ble gjennomført som elektronisk spørreundersøkelse på Mi side.

Høsten 2011 vil vi forsøksvis gjøre en endring av undervisningsopplegget på Akademisk skriving. Tidligere har vi operert med blandede seminargrupper og har hatt som målsetting å legge vekt kun på generelle analytiske lese- og skrivekunnskaper. Høsten 2011 vil studentene samles i grupper basert på det studieprogrammet de er meldt opp på, og i tillegg vil de i større grad jobbe med faglig relevante tekster. Selve tilnærmingsmåten vil imidlertid fremdeles være generell. Målsettingen er blant annet å bidra til at studentene kommer i kontakt med faget og medstudenter på et tidligere stadium.

På bakgrunn av et ønske om å styrke skrive dimensjonen ved undervisningen som tilbys innen filosofi og idehistorie, er lærerkrefter fra Akademisk skriveing blitt trukket inn som ekstra ressurs på emnet FIL304/350. Planen er at det også skal tilbys skriveundervisning på bachelornivå. For ytterligere å sette fart på dette arbeidet vil faglig koordinator frikjøpes for undervisning høsten 2011 for å jobbe med å plukke ut emner som spesielt egner seg for skriveundervisning og i tillegg å jobbe med studiedesignet slik at skriveundervisningen blir så effektiv og hensiktsmessig som mulig. Som en del av PEK-prosjektene "Academic writing and feedback from bachelor to PhD" og "Etikk og studiekvalitet – integrering av akademiske verdier og normer i studieløpet" er de to fagområdene filosofi og historie plukket ut til å være piloter i arbeidet med å styrke skrive dimensjonen ved undervisningen på HF.

e) PEK-prosjekter

Instituttet er inne i sin tredje fase av PEK-prosjektet "Etikk og studiekvalitet". (Rapport for 2010 er levert nylig.) Prosjektet har som overordnet mål å bidra til UiBs etikksatsing, herunder det å skape en "rød tråd" i studentenes studieløp fra førstesemester og oppover i gradene. Den første fasen av prosjektet avdekket at det behøves mye arbeid, og man har derfor i prosjektets senere faser valgt å konsentrere seg om førstesemesteremnene i første omgang. Pr. idag består prosjektet av to undergrupper:

HF-gruppen består av de faglige koordinatorene for førstesemesteremnene samt de to emneansvarlige for ex.phil.-HF. Det har vært gjort endel arbeid ift. å skape klarere forbindelser mellom de fire emnene, og i fasen gruppen nu er inne i, går man over til å fokusere på forbindelsen mellom førstesemesteret og fagstudiene. Som et ledd i dette, vil det i mai avholdes en konferanse hvor faglige koordinatorene fra førstesemesteret og undervisningskoordinatorene ved fagstudiene møtes, med hovedfokus på hvordan skrive dimensjonen kan og bør ivaretas. Slik er prosjektet samtidig en oppfølging av de to skriveinnstillingene som har vært utarbeidet ved HF-fakultetet. Begrepet om etikk må dermed forstås vidt: Skrive dimensjonen har nær tilknytning til studentenes evne til selvstendig og kritisk refleksjon, som i sin tur henger nært sammen med begrepene om akademisk integritet og dannelse.

I 2010 ble det også opprettet en samarbeidsgruppe mellom FoF og Institutt for biologi. Biologi henvendte seg til oss våren ifjor om muligheten av å flytte ex.phil. til vårsemesteret, slik at studentene kan møte "sitt fag" allerede i første semester. Gruppen har bestått av representanter fra både FoF og Biologi. Den leverte desember sin første delrapport, med anbefalinger om endringer i emnebeskrivelse og studieopplegg. På basis av denne søkte FoF fakultetet om endring i emnebeskrivelse slik at ex.phil. for programstudentene i biologi kan gå på våren studieåret 2011/12. Arbeidet i gruppen fortsetter våren 2011, slik at undervisningsopplegget er klart til våren 2012.

PEK-prosjektet er imidlertid ikke ment å dreie seg kun om førstesemesteret, og det vil derfor arbeides videre med å knytte resultatene av arbeidet til nu med fagstudienivået. Noen initiativer er allerede tatt her, i form av skrivekurs for Master-studentene, samt at man drøfter muligheten av noe lignende på bachelor-nivå, samt utpeking av HKS-emne på 100-nivå (jvf. skriveinnstillingen fra "Solheim-utvalget"). Ventelig blir disse initiativene innlemmet i PEK-arbeidet i 2011. Verdifullt er det også å nevne at 2011 vil se sammenkoblingen av to PEK-prosjekter: FoFs prosjekt og dets nuværende fokus på skrive dimensjonen vil i 2011 bli koblet

sammen med et prosjekt om akademisk skriving som bl.a. Olga Dysthe har stått bak, og vil innebære samarbeid mellom FoF og AHKR (nærmere bestemt historiefaget).

f) Erfaringer med kvoteordningen

Per i dag har vi én kvotestudent på masternivå som leverer masteroppgaven i inneværende semester. Han har da fullført masterstudiet på normert tid og søker nå opptak til PhD gjennom neste kvoteopptak. Vi har og har hatt flere kvotestudenter – både på master- og doktorgradsnivå - innen UiBs satsningsområde "Utviklingsforskning". Vi søker nå om å få minst to kvotestudenter på faget. Vi har flere velkvalifiserte søkere til årets kvoteplasser, på både master- og PhD-nivå. Blant disse er seks knyttet til universiteter UiB samarbeider med. Vi håper derfor å få utvidet antall kvoteplasser.

Vår erfaring med kvoteordningen er generelt svært god.

Vigdis Songe-Møller
instituttleder

Rune Falch
undervisningskoordinator

Birger Solheim
undervisningskoordinator

Vigdis Kvam
studiekonsulent